

nou. Nižší stolice — v podstatě v souhlasu se skutkovým přednesem žalobcovým — zjistily, že žalující strana, koupivší od žalovaného velkoobchodníka — nikoliv výrobce — sporné dříví podle účtu ze dne 16. března 1922 za 860.000 M, je zase dále, avšak za 900.000 M prodala ř Bayerwerke k přímému odebrání od žalovaného. Je jasno, že se žalující strana takto zcela zbytečným způsobem vsunula mezi výrobce dřeva a spotřebovatele, jsouc si vědoma, že tím jen ztěžuje a zdražuje pravidelný přechod zboží do spotřeby. Řetězový obchod jest zákonem zakázán a podroben trestu. Je proto smlouva stran podle §u 879 obč. zák. nicotná. K její nicotnosti bylo přihlížeti z moci úřední, protože zákaz řetězových obchodů jest dán z veřejných zájmů. Vzhledem k těmto není ani závadou, že nicotnost smlouvy byla žalovaným uplatňována až v dovolacím spisu. Stejně není závadou, že dříví bylo žalující stranou prodáno z tuzemska spotřebiteli v cizozemsku. Lichevní zákon nečiní v tomto ohledu rozdíl a jeho účel, zabezpečiti zásobování obyvatelstva a zabrániti stupňování cen, vyžaduje účinnosti jeho ochrany i v případech, ve kterých se strana vsunula — jako v tomto případě — mezi tuzemského výrobce a cizozemského spotřebitele ve státě sousedním. Utváření cen v jednom státě nebývá totiž bez vlivu na vývoj obchodních poměrů v státě sousedícím a beztrestné trpění řetězového prodeje předmětů potřeby do cizozemska jeví nepříznivé účinky i v tuzemsku zpravidla ve zvýšení všeobecné úrovně cenové, zejména když, jak je se obávati, prodatelé, zvyklí vyšším cenám a ziskům z obchodů do cizozemska, tyto vyšší ceny pak zpravidla požadují také na spotřebitelích tuzemských. Slušelo proto dovolání vyhověti a uznati, jak se stalo. Výrok o útratách opírá se o §§ 40, 41 a 50 c. ř. s., dovolateli byly však prisouzeny jen útraty dovolacího řízení, ježto teprve v něm uplatňoval právní názor, který měl v zápětí, že žaloba byla zamítnuta, kdežto dřívější útraty nelze po rozumu §u 41 c. ř. s. pokládati za potřebné k účelnému domáhání práva.

Čís. 3639.

Vykonavatel poslední vůle není jako takový oprávněn zastupovati na soudě zůstavitele v řízení sporném. Lhostejno, že mu bylo dáno pozůstalostním soudem svolení ku sporu.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 21/24.)

Zůstavitel Václav F. ustanovil universální dědičkou svého jmění svou manželku a uložil jí, by vyplatila na odkazech 40.000 K a to buď za živa nebo, by odkazy byly vyplaceny po její smrti. Vykonavatelem poslední vůle byl ustanoven Dr. K. Manželka přihlásila se k pozůstalosti bezvýminečně a odkazů za živa nevyplatila. Po její smrti domáhal se Dr. K. na dědicích manželky vyplacení odkazů. O b a n i ž š í s o u d y rozhodly o žalobě věcně, N e j v y š š í s o u d zrušil řízení a žalobu odmítl.

D ů v o d y:

Není sporu, že pozůstalost po Václavu F-ovi byla odevzdací listinou ze dne 31. prosince 1917 odevzdána zůstavitelově vdově Marii F-ové, jejíž bezvýmínečná dědická přihláška ze závěti k soudu byla přijata, a že tím pozůstalostní řízení bylo prohlášeno za skončené. Při jasném doslovu §§ 547 a 816 obč. zák. nemůže býti důvodných pochybností, že vykonavatel posledního pořízení jako takový není povolán představovati ani zůstavitele ani dědice, že by bylo třeba ustanoviti ho opatrovníkem pozůstalosti, by jejím jménem mohl vystupovati, což se v tomto případě nestalo, a že zůstavitele, pokud se týče jeho pozůstalost, jakmile dědic dědictví nastoupil, totiž učinil dědickou přihlášku, zastupovati je výhradně povolán dědic sám. Na těchto zákonných předpisech nemůže ovšem nic měniti, ani že zůstavitel jmenoval vykonatele posledního pořízení a dal mu k tomu účelu plnou moc, ani že vykonavateli posledního pořízení bylo pozůstalostním soudem dne 25. listopadu 1923 dáno svolení k žalobě za zesnulého Václava F-a, neboť nemůže těmito opatřeními nijak býti předbíháno samostatnému rozhodování sporného soudce, zda jsou splněny všechny podmínky formálního a hmotného práva, by žalobě mohlo býti vyhověno. Nedostatek zákonného zastoupení strany žalující tudíž je podle toho, co právě doličeno, zřejmý. K němu je podle §u 6 c. ř. s. z úřední moci přihlížeti v každém období právní rozepře a je jej pokud možno odstraniti. Této možnosti v tomto případě není, protože by pak jako zákonní zástupci žalobcovi musili vystupovati žalovaní, takže by vlastně žalovali sami sebe. Slušelo proto dle §u 7 c. ř. s. vyřknouti zmatečnost řízení řečeným nedostatkem stíženého.

Čís. 3640.

Předpisu §u 1120 obč. zák. nelze použiti, byla-li smlouva nájemní uzavřena s poživatelem. Zaniklo-li poživací právo, zanikla nájemní smlouva sama sebou, aniž by bylo třeba výpovědi. Zákon o ochraně nájemců se na tento případ nevztahuje.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 307/24.)

Smlouvou ze dne 3. října 1918 dala Františka F-ová svému synu Františku F-ovi v požívání svůj dům. V únoru 1922 přenechal František F. v domě žalovaným byt až do 1. března 1924. Dne 20. června 1923 prodala Františka F-ová dům žalobcům, načež tito žalovali žalované o vyklizení. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud jí vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávné právní posouzení sporné věci spatřují dovolatelé v tom, že odvolací soud nezodpověděl správně obě otázky, jež si sám položil, totiž: 1. zda nájemní smlouva mezi dovolateli a poživatelem Františkem